

NORGES DØVEFORBUND

PRINSESSE MÄRTHA LOUISE ER NORGES DØVEFORBUNDS HØYE BESKYTTER

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 6. oktober 2009

Forslag til regler for gjennomføring av direktivet om audiovisuelle medietjenester i norsk rett - høring

Norges Døveforbund har mottatt høringsforslaget; "Endringer i lov av 4. desember 1992 nr 127 om kringkasting m.v. - om gjennomføring av direktivet om audiovisuelle medietjenester i norsk rett", og vil her redegjøre for våre krav.

6.3 Tilgang til audiovisuelle tjenester for syns- og hørselshemmede (artikkel 3C) Norges Døveforbunds krav:

- NRK skal tekste alle sine programmer på alle sine kanaler døgnet rundt. Alle programmer på NRK1 skal tegnspråktolkes mellom kl 18 og 24.
- Øvrige riksdekkende fjernsynskanaler skal tekste alle fjernsynssendinger mellom kl 18 og kl 24 hver dag - også direkte sendte programmer.
- Lokalfjernsynsselskaper skal tekste alle fjernsynssendinger mellom kl 18 og kl 24 hver dag - også direkte sendte programmer.

Historikk

Det er mer enn 50 år siden NRK begynte med fjernsynssendinger i Norge. I begynnelsen trodde døve at de endelig hadde fått sin "radio", før de skjønnte at de egentlig hadde fått et apparat inn i stuen som virket stikk motsatt av inkluderende. Nå ble den døve sittende og se på stumfilm, mens de hørende i stuen gledet seg over programmene, samtidig som de gremmet seg over at den døve i familien ble holdt så totalt utenfor.

I år etter år ble urettferdigheten i manglende teksting for hørselshemmede reist utallige ganger både på Stortinget, i Kultur- og kirke departementet, i Kringkastingsrådet og selvsagt overfor NRK direkte. Det er få saker Norges Døveforbund har arbeidet mer med enn at døve skal få full tilgang til

Grensen 9, 0159 Oslo

Telefon: 23 31 06 30 Teksttelefon: 23 31 06 40 Telefaks: 23 31 06 50 E-post: post@doveforbundet.no Hjemmeside: www.deafnet.no

Bankgiro: 8200.01.77004 Konto for gaver: 8200.06.08072 Organisasjonsnummer 974 252 708

fjernsynssendingene på NRK. En statlig kanal som døve betaler like mye for å se på som hørende.

Det har vært svært vanskelig å komme noen vei, et eksempel kan illustrere dette: På 1980-tallet da Einar Førde var kulturminister hadde NDF et møte på hans kontor hvor vi igjen fremmet vårt sterke krav om at NRK måtte satse mer på teksting av programmene. Ministeren forsto utmerket godt våre problemer og skulle gjerne gjort noe, men han kunne ikke legge seg opp i NRKs prioriteringer. Men som den elskverdige vert han var tok han der og da en telefon til NRK-sjef Bjartmar Gjerde, som lovet å se på saken. Ingenting skjedde. Noen år senere var Førde selv på plass i sjefsstolen i NRK. Nå måtte det vel skje noe. Nei, nå var svaret at skulle det bli mer teksting var NRK avhengig av øremerkede midler fra Kultur- og kirke departementet! Dessuten ville åpen tekst på norske programmer virke forstyrrende på de hørende seerne.

På 1990-tallet åpnet teknikken for at det kunne legges på skjult teksting av programmene (tekst-tv side 777), men fremskrittene var fortsatt små og få for døve seere - og for hvert eneste fremskritt som ble oppnådd lå det massivt press og aksjoner bak, blant annet gikk landets døve til lisensstreik et år. Dette førte til at NRK bl.a. begynte å tekste deler av Dagsrevyen!

I dag er vi i den tekniske situasjonen at alt som sendes på NRK kan tekstes og tegnspråktolkes på lukket kanal. Likevel holdes døve utenfor. Nå er argumentet at det koster penger å tilrettelegge programmene, derfor må døve være fornøyd om de får utbytte av programmer som sendes mellom kl 18 og 23. Det er helt uforståelig i et demokratisk samfunn der målet er at "alle skal med".

AMT direktivet - artikkel 3C

Artikkelen slår fast at medlemslandene skal oppmuntre til at audiovisuelle tjenester skal gjøres tilgjengelig for hørselshemmede. Oppmuntring har vært våpen i over 50 år og døve får fremdeles bare tilgang på smuler av det som serveres i fjernsynet i forhold til det hørende seere får. Skal man derfor få tilnærmet likestilling på området må retten til tekstede / tegnspråktolkete fjernsynssendinger lovfestes.

NRK

- Kultur- og kirke departementet foreslår at NRK skal tekste alle sendingene som ikke er direktesendte, men ikke tekste direktesendte programmer utenom primetime kl 18 - kl 23. Heller ikke distriktssendingene skal tekstes.
- Hvorfor skal ikke direktesendte programmer kunne tekstes døgnet rundt? Det er teknisk fullt mulig. Det er hurtigskrivere som klarer å formidle det som sies simultant.
- Hvorfor kan ikke denne muligheten brukes fram til vi får en datateknologi som kan oversette tale til skriftspråk (talegjenkjenning)?
- Hvorfor skal ikke døve kunne få ta del i morgensendingene på NRK? Og hvorfor skal ikke døve få tilgang til NRK-nyhetene kl 23?
- Hvorfor skal døve stenges ute fra de lokale distriktssendingene?
- Hvorfor skal ikke døve inkluderes i store idrettsarrangementer som OL, VM osv.? NRK tekster aldri direktesendte idrettsarrangementer, selv om det er

mange døve som har bedt om dette de siste 50 årene. Døve skal være henvist til stumfilm fremdeles i 2009.

- Hvorfor skal ikke døve få tilgang til politiske debatter som kan gi oss tilstrekkelig informasjon om det politiske Norge?

Det blir feil! Derfor må alt som sendes på NRK være tekstet. Hele tiden.

Selvsagt vil teksting av alle programmer koste mer penger. Det kan ordnes på flere måter: TV-lisensen kan økes og midlene øremerkes teksting og tegnspråktolking. Kultur- og kirke departementet kan gå inn med et særskilt tilskudd til teksting og tegnspråktolking for å skape et inkluderende samfunn. NRK kan selvsagt internt omprioritere bruken av dagens midler, de kan se på teksting og tolking som et satsingsområde, på samme måte som de har prioritert NRK3, distriktsnyheter, kostbare idrettssendinger osv.

Spørsmålet er om Norge ønsker et solidarisk samfunn der alle gis mulighet til deltakelse, eller et samfunn der forskjellene bare blir større. Når store deler av samfunnet er rettet mot digitale løsninger, et informasjonssamfunn for alle, blir konsekvensene ved å stå utenfor, enda større.

Når vi bare foreslår tegnspråktolking mellom kl 18 og kl 24 er det ut i fra en rimelighetsvurdering. Det er knapphet på tegnspråktolker og det er et langt skritt fremover om tolkingen nå blir utvidet med 2 ½ time. Men det må ikke være tvil om at tegnspråktolking av for eksempel debatter mye bedre formidler stemningene i debatten enn en skriftlig gjengivelse. Dessuten er det et flertall av døve som foretrekker tegnspråktolking foran teksting - og som et blivende offisielt språk i Norge bør NRK ha et utvidet ansvar for norsk tegnspråk.

At NRK skal tekste alle sine sendinger, og tegnspråktolke mellom kl 18 og 24 kan forankres i en omformulert NRK-plakat.

Øvrige riksdekkende fjernsynskanaler

Kultur- og kirke departementet foreslår at riksdekkende kanaler med mer enn 5 % seeroppslutning skal tekste sine programmer mellom kl 18 og kl 23. Dette forunderlige igjen at man er villig til å inkludere døve i primetime om kvelden, men ikke resten av døgnet. Teksting av programmer vil for alle disse kanalene koste mindre enn det koster å bygge en av de mange broene vi bygger til utkant-Norge. Samfunnet bygger broene for å inkludere avsidesboende inn i fellesskapet. Hvorfor er det så vanskelig å forstå at dette er samme tankegangen som for døve og tunghørtes tilgang til fjernsynskanalene, en bro inn i informasjonssamfunnet. Disse tekstbroene er det flere hundretusen mennesker som er avhengig av.

Hvis Kultur- og kirke departementet mener at de øvrige riksdekkende fjernsynskanalene ikke har råd til å tekste, TV2 inkludert som bruker nærmere én milliard kroner bare på fotballsendingene sine, så må departementet gå inn med øremerket tilskudd til tekstingen. **Krav om teksting må forankres i Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og således straffes som lovbrudd om de ikke følges opp.**

Når vi i dag krever teksting bare mellom kl 18 og kl 24, er det for at kanalene skal få tid til å områ seg - men innen 5 år må det være et helt naturlig krav av alt tekstes også på øvrige riksdekkende TV-kanaler.

Hvorfor skal lokal-TV unntas?

Kultur- og kirkedepartementet mener at lokalfjernsyns - kanaler skal unntas kravene om teksting. Da vil vi gjøre oppmerksom på at stadig mer av den lokale nyhetsformidlingen skjer gjennom lokal-tv og web-tv. Før kunne man lese lokalavisene for å få med seg nyheter fra nærmiljøet, nå holder ikke det. Igjen ser vi at det som blir et fremskritt for hørende blir et tilbakeskritt for døve. Vi mener at å formidle nyheter lokalt må ha de samme kravene som nyhetsformidling fra større aktører. **Også dette må forankres i Diskriminerings og tilgjengelighetsloven.**

Konklusjon

I Ot.prp. nr 44 (2007/2008) om Diskriminerings - og tilgjengelighetsloven ble det varslet en utredning om tilgjengelighet til varer og tjenester. Denne skulle legges frem 1. juli 2009 men er utsatt på ubestemt tid og uten begrunnelse. Høringsfristen for Et helhetlig diskrimineringsvern, NOU 2009: 14 er 30. desember 2009. For Norges Døveforbund er det derfor svært viktig at Kultur- og kirkedepartementet tar våre krav på alvor og sørger for en lovregulering slik at tiden der døve må stå med luen i hånden og håpe på at snille fjernsynskanaler tekster sine sendinger nå er forbi. Når Regjeringen har uttalt at målet er et universelt samfunn, et samfunn der alle er inkludert kan vi ikke akseptere at Kultur- og kirkedepartementet nå unnsår seg ansvaret for at døve og tunghørte får rettigheter som hørende i alle år har tatt som en selvfølge. Det holder ikke med fine ord om informasjon, holdningsskapende arbeid og stimulerende tiltak for å få teksting og tegnspråktolking av fjernsynsselskapene. Det eneste fjernsynsselskapene forstår er en lov som regulerer dette. Det redskapet sitter Kultur- og kirkedepartementet med gjennom en utviding av Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven slik at den også omfatter varer og tjenester.

Med vennlig hilsen
Norges Døveforbund

Hanne B. Kvitvær/s
Forbundsleder

Paal Richard Peterson
Generalsekretær